

УДК 351.746.1(477):005.21

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-6>

Микола Гнатишин

ORCID: 0009-0008-1716-098X

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті визначено, що безпека є невід’ємною складовою існування та повноцінного функціонування держави, забезпечення її незалежності та недоторканості до її території.

Проаналізовано основні механізми реалізації державної політики у сфері безпеки, що впливає із Стратегії національної безпеки України. Визначено, що національна безпека України відповідно до її Стратегії ґрунтується на взаємопов’язаних засадах – взаємодії, стримуванні та стійкості.

Доведено, що після повномасштабного вторгнення росії на територію України національна безпека та оборона стали головним пріоритетом для нашої держави. Відзначено низку комплексних дій з боку нашої держави щодо унеможливлення будь-яких майбутніх проявів військової агресії з боку російської федерації.

Визначено, що Україна проводить чітку міжнародну політику в напрямку консолідації міжнародного співтовариства навколо нашої держави та тиску на агресора. Також проводить заходи щодо укладення багатосторонніх угод, переговорів із міжнародними організаціями з метою вступу відповідно до національних інтересів України. Реалізація Стратегії національної безпеки України є важливим аспектом забезпечення цілеспрямованого та цілісного розвитку держави та її інституцій.

Ключові слова: політика безпеки, національна безпека, Стратегія національної безпеки України.

Вступ. Проблеми та питання національної безпеки завжди є актуальними та важливими для кожної цивілізованої держави. Український науковець О. Яцино доводить, що у системі «природа-людина-суспільство» основним фактором стабільності є саме безпека. Він вважає, що всі без винятку елементи ієрархічного суспільства, починаючи від індивідів, груп, класів, до національних держав та їх різноманітних об’єднань знаходяться під постійним впливом факторів внутрішнього та зовнішнього порядку.

У соціальній площині, на думку О. Яцино, імператив безпеки поширюється на увесь діапазон об’єктів – від малих спільнот до глобальних систем чи глобального суспільства. [20, с. 93]

Сьогодні питання безпеки вкрай важливо та гостро стоїть перед Україною через її геополітичне становище, повномасштабне вторгнення російської федерації на територію нашої держави.

На сучасному етапі наша держава стикається з низкою зовнішніх та внутрішніх загроз. Основною загрозою національній безпеці України є росія як агресор, який напав на суверенну та незалежну європейську державу.

Матеріал і методи дослідження. Основу роботи становила система нормативно-правових актів, яка складається з Конституції України [1], Закону України «Про національну безпеку України» [2], Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» [3]. У процесі роботи було проаналізовано Стратегію національної безпеки України, а також дані щодо Державного бюджету України за останні 5 років. Було застосовано методи аналізу та синтезу. Для аналізу та дослідження механізмів реалізації державної безпекової політики у контексті Стратегії національної безпеки було використано також порівняльний метод під час вивчення та аналізу видатків Державного бюджету України на оборонну сферу протягом останніх 5 років, тобто 2020–2024 років. [7; 8; 9; 10; 11]

Результати та обговорення. Відповідно до українського законодавства національна безпека визначається як «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності,

демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз».

Українська науковиця О. Березовська-Чміль визначає політику безпеки як «курс, який гарантує захист власної держави, її політичних і соціальних інтересів від будь-яких зовнішніх загроз та спрямований на постійний діалог, підтримання миру з можливим суперником, а також розв'язання основних суперечностей на шляху до компромісів і, за необхідності, підвищення рівня опору потенційному агресору [6, с. 23].

Відповідно до п. 19 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку» Стратегія національної безпеки України є документом, що визначає актуальні загрози національній безпеці нашої держави, а також відповідні цілі, завдання та механізми захисту її національних інтересів. Цей документ є основою для реалізації державної безпекової політики [2; 19, с. 199].

Д. Ісайко зазначає, що на сьогоднішній день в Україні розроблені наступні стратегії – Стратегія національної безпеки України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегія кібербезпеки України, Стратегічний оборонний бюлетень України, а також Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України. Усі ці документи формують загальнонаціональну стратегію забезпечення безпеки української держави [13, с. 199].

На сьогодні основною реальною загрозою національній безпеці нашої держави є військова агресія російської федерації. Як зауважує науковець Я. Балановський, безпеку України можна пояснити певною системною цілісністю елементів структури цієї системи, а також системою заходів, які також є цілісними та відносяться до кожного елемента внутрішньої побудови безпеки. Водночас, взаємозв'язки та взаємодії у кожній із ланок безпеки забезпечать загальну цілісність системи безпеки [4, с. 47].

Водночас, українські науковиці О. Березовська-Чміль, Ю. Кобець та М. Міщук вважають, що система національної безпеки є елементом систем більш високого рівня, тобто субрегіонального, регіонального та відповідно глобального. З цими системами вищого рівня національна безпека пов'язана чинниками політичного, економічного та правового характеру [7, с. 71].

На думку А. Лясоти державну безпекову політику у контексті Стратегії національної безпеки можна реалізувати трьома способами або шляхами:

- Створення нових інституцій у державі або розширення повноважень існуючих щодо питань реалізації та забезпечення національної безпеки держави;
- Створення нормативно-правових документів (актів), що регулюють суспільні відносини у сфері національної безпеки, визначають права та обов'язки людини і громадянина, а також його відповідальність за недотримання українського законодавства;
- Використання в межах компетенції відповідних органів державної влади, а також відповідно до норм законодавства конкретні засоби контролю та впливу на сферу національної безпеки [17, с. 1049].

Формування та реалізація безпекової політики держави, на думку С. є складним і багатогранним процесом, що вимагає ретельного аналізу та стратегічного планування, адже йдеться про національну безпеку [14, с. 214].

Нація та держава тоді перебувають у стані безпеки, коли державі не потрібно жертвувати національними інтересами з метою уникнення війни і водночас тоді, коли ця держава в змозі захистити свої законні інтереси шляхом війни [7, с. 72].

Основа Стратегії національної безпеки України, на думку М. Співака має становити національна ідея, тобто певні життєві орієнтири, що сформовані на рівні державності, єдиної політичної нації духовності, добробуту, демократії кількома поколіннями суспільства [17].

Водночас, Д. Ісайко зазначає, що реалізація національної безпекової політики покладено на Раду національної безпеки і оборони та Кабінет Міністрів України, які координують та контролюють виконання цієї Стратегії у межах повноважень, які на них покладені.

Національний інститут стратегічних досліджень щорічно готує звіт щодо стану національної безпеки, а Кабінет Міністрів у межах Стратегії здійснює заходи щодо забезпечення обороноздатності України, громадського порядку та боротьби із злочинністю. Громадяни у свою чергу здійснюють контроль за роботою органів державної влади [13, с. 200].

Доведено, що в умовах нових внутрішніх та зовнішніх загроз Закон України «Про національну безпеку» та Стратегія національної безпеки України отримують особливе значення як нормативно-правові документи довгострокового планування [2; 3].

Відповідно до цих актів, головним завданням України в межах державної політики в сфері оборони є подальше зміцнення обороноздатності держави та національної безпеки. Вони виступають одним із ключових чинників суспільного розвитку [20, с. 93].

Одним із найважливіших механізмів реалізації державної безпекової політики у контексті Стратегії національної безпеки України є збільшення фінансування оборонного сектору. В умовах повномасштабної війни це є вкрай важливо та необхідно.

Додамо, що 18 вересня 2024 року Верховна Рада України прийняла законопроект № 11417 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони», відповідно до якого було внесено зміни до держбюджету, а саме збільшено видатків на 500 млрд. гривень, які будуть направлені на оборонну сферу.

Якщо аналізувати Державний бюджет 2024 року, то цьогоріч видатки становлять рекордні для України 3,73 трлн. грн. Станом на липень 2024 р. видатки на оборону становити майже половину від держбюджету – 1 трлн. 140 млрд. 858 млн. 157 тис. грн. В порівнянні, у 2020 році на сектор оборони виділили трохи більше 120 млрд. гривень, що становило всього 9,35% від усіх видатків держбюджету на 2020 рік. У перший рік повномасштабного вторгнення ця цифра становила вже 1 трлн. 142 млрд. гривень, що вже складало 42,24 % від усіх видатків у 2022 році.

У таблиці 1 наведено динаміку змін видатків на оборону за останні 5 років.

Якщо проаналізувати дані із табл. 1.1 то видно, що від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України левову частку видатків на оборону, а це трохи більше 50% від загальної кількості направляється на потреби оборонного сектору України. [9; 10; 11]

Вважаємо це закономірним явищем, адже у державі, де третій рік триває повномасштабна війна в пріоритеті саме сектор національної безпеки. Тому кошти направляють для забезпечення Збройних Сил України зброєю, амуніцією, транспортом і всім іншим необхідним для ведення бойових дій та захисту суверенітету та територіальної цілісності держави від агресора.

Відзначаємо різке підняття видатків на оборону у перший рік повномасштабної війни із росією. У порівнянні з передвоєнним 2021 р., коли оборонні видатки становили лише 8,56% – 127 млрд. грн., то вже у 2022 р. ця цифра сягнула 1 трлн. 142 млрд. гривень (42,24% від загальної кількості видатків, передбачених Державним бюджетом України) [8; 9].

Таблиця 1

Динаміка змін видатків на оборону протягом 2020–2024 рр.

Рік	Загальні видатки бюджету	Видатки на оборону	Відсоток від загальної кількості
2020	1 трлн. 288 млрд. грн.	120 млрд. 374 млн. грн.	9,35 %
2021	1 трлн. 490 млрд. грн.	127 млрд. 527 млн. грн.	8,56%
2022	2 трлн. 705 млрд. грн.	1 трлн. 142 млрд. грн.	42,24 %
2023	4 трлн. 14 млрд. грн.	2 трлн. 97 млрд. грн.	52,25%
2024	3 трлн. 309 млрд. грн.	1 трлн. 140 млрд. грн.	50,71%

*Примітка. Складено автором на основі даних OpenBudget [7; 8; 9; 10; 11]

Реалізація державної безпекової політики у межах Стратегії національної безпеки є чи не основним чинником суспільного та державного розвитку.

Зовнішньополітичний курс України у сторону Європейського Союзу та НАТО значно вплинув на бачення та механізми реалізації безпекової стратегії та політики держави. Робиться наголос на модернізацію дипломатії та зовнішньої політики держави, що в рамках національних інтересів повинна зміцнити становище України на міжнародній арені та сприяти побудові системи колективної безпеки у Європі, а саме в рамках НАТО та Європейського Союзу, як невід'ємних складових євроатлантичної спільноти [20 с. 93].

Слід зауважити, що Стратегія національної безпеки України, затверджена 14 вересня 2020 року ґрунтується на наступних засадах:

- взаємодія – формування та розвитку стратегічних відносин із Європейським Союзом та НАТО і державами-членами цих блоків, Сполученими Штатами Америки та іншими державами на основі національних інтересів України;

- стійкість – можливість та здатність швидкої адаптації суспільства до змін у середовищі безпеки із збереженням тривалого функціонування;

- стримування – розвиток оборонних та безпекових спроможностей держави, які в свою чергу зменшують та унеможливають збройну агресію проти України [3].

Водночас слід розглянути основні національні інтереси, що закладені у важливому оборонному нормативно-правовому акті – Стратегії національної безпеки України. Відповідно до положень Стратегії головними національними інтересами України, що в свою чергу впливають на забезпечення безпеки держави є:

- відновлення територіальної цілісності на основі міжнародно визнаних державних кордонів України;

- європейська та євроатлантична інтеграція;

- захист прав, свобод та інтересів громадян України;

- розвиток суспільства, насамперед людського капіталу.

Відповідно держава передбачила напрямки реалізації безпекової політики в рамках даної Стратегії:

- відновлення територіальної цілісності та державного суверенітету на тимчасово окупованих територіях Луганської та Донецької областей у межах міжнародного права;

- використання та здійснення міжнародних, правових безпекових, економічних та гуманітарних заходів щодо припинення з боку Росії незаконної окупації Автономної Республіки Крим;

- використання зв'язків та напрямів у міжнародних організаціях, насамперед ООН, ОБСЄ, Рада Європи з метою консолідації міжнародної підтримки України та тиску на Росію, як агресора, щоб унеможливити ескалацію з боку окупанта;

- розвиток відносин із країнами Європи та Північної Америки, міжнародними організаціями та партнерами для забезпечення міжнародної безпеки та протидії міжнародним викликам та загрозам;

- розвиток партнерства з НАТО з метою набуття повноправного членства України у цій організації;

- повна імплементація Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом для набуття повноправного членства України з ЄС;

- посилення спроможностей ЗСУ та інших органів сектор безпеки [3].

Варто сказати, що після 24 лютого 2022 року, на останні три напрямки направлено найбільше зусиль та уваги. Водночас ці напрямки органічно поєднують й інші вище наведені складові реалізації Стратегії національної безпеки України.

У червні 2022 року Україна стала державою-кандидатом у члени Європейського Союзу. Цьому передувало подання 28 лютого 2022 року заявки на членство, після якої Єврокомісія

у червні того ж року надала рекомендації надати нашій державі статус кандидата у члени ЄС, а вже 23 червня 2022 р. 27 держав – членів ЄС прийняли відповідне рішення та надали Україні статус держави-кандидата на членство у ЄС.

Після цього ЄС надав свої 7 рекомендацій, які Україна мала виконати, щоб розпочати переговори про вступ. Йшлося про реформу Конституційного Суду, боротьбу з корупцією, судову реформу, антиолігархічні закони, узгодження із правом ЄС регулювання медіа та реклами, а також прийняття закону щодо прав нацменшин. Цей процес тривав більше року з липня 2022 по жовтень 2023 р.

У листопаді 2023 р. було оприлюднено Звіт про прогрес України в межах пакету розширення ЄС 2023, де визнано великий прогрес у виконанні рекомендацій та надано ще 4 рекомендації, виконання, яких дозволило 14 грудня 2023 р. прийняти історичне рішення про відкриття переговорів між сторонами про вступ України до ЄС.

25 червня 2024 року ЄС офіційно оголосив про початок переговорів.

Складний і важкий процес реалізації цього шляху в межах Стратегії національної безпеки є одним із механізмів реалізації державної безпекової політики відповідно до цієї Стратегії [15].

Ще одним важливим механізмом реалізації безпекової програми України, особливо в умовах повномасштабної війни та агресії росії проти України, є стримування агресора. З цією метою Україна проводить цілеспрямовану зовнішньополітичну діяльність, яка покликана консолідувати міжнародне співтовариство навколо нашої держави.

З огляду на це та бойові дії на фронті наша держава проводить важкі та довгі перемовини про надання зброї. Слід нагадати про створення різноманітних збройних коаліцій – дрової, танкової, авіаційної. В рамках цих коаліцій відбувається забезпечення Збройних Сил України відповідним озброєнням, що повинне допомогти військовим відбити агресію ворога.

Проведення численних оборонних засідань «Рамштайну» є наслідком реалізації напрямів державної оборонної стратегії та виходить із міркувань національних інтересів України.

Також останнім часом між Україною та міжнародними партнерами підписуються дво- або багатосторонні безпекові угоди, що мають стати гарантією повної підтримки та визначають напрямки взаємодії між сторонами у секторі національної безпеки та оборони.

Станом на вересень 2024 р. підписано більш ніж 26 безпекових угод. 7 угод із країнами Великої сімки (G-7), Європейським Союзом (в цілому) та 18 країнами, що приєдналися до Спільної декларації країн групи Семи від 12 липня 2023 року. В умовах цієї декларації йдеться про те, що «...безпека України є невід'ємною частиною безпеки євроатлантичного регіону» [18]. Відповідно до цих безпекових угод, країни зобов'язалися підтримувати нашу державу рівно стільки, скільки буде потрібно.

Важливим аспектом забезпечення реалізації державної безпекової політики є її виконання на локальному рівні, тобто на рівні територіальних громад. Першочерговими заходами на локальному рівні є співпраця місцевих органів влади із правоохоронними органами, що включає обмін інформацією, проведення тренінгів та навчань, а також спільне патрулювання. Усі ці заходи проводяться з метою покращення безпекової ситуації в кожній із громад. Вони у свою чергу включають аспекти загальнодержавної безпекової політики [5, с. 25].

Взаємодія громадськості, органів місцевої влади та правоохоронних органів є ключовим фактором забезпечення безпеки на місцях у громадах України. В умовах воєнного часу, в Україні дедалі частіше почали формувати громадські патрулі, тобто добровільне об'єднання громадян, які у співпраці із місцевими та сільськими радами і поліцією здійснюють охорону правопорядку на місцях. На загальнодержавному рівні не визначено необхідність створення таких формувань.

Втім, у аспекті забезпечення безпеки на місцях держава розуміє необхідність здійснення таких кроків. Результатом національної безпекової політики на місцях є отримання українськими громадами фінансової підтримки з боку міжнародних організацій та партнерів.

Фінанси виділяються для реалізації та впровадження безпекових проєктів, а також грантів із забезпечення прав людини і громадянина, підтримки постраждалих категорій населення та розвитку систем цивільного захисту [5, с. 25].

Держава також формує та намагається втілити власні безпекові програми, серед яких можна виділити наступні:

– «Спільнота безпеки» – залучення громадськості до співпраці із поліцією для забезпечення безпеки у місцевих районах. Основними елементами впровадження програми є спільне патрулювання, громадські патрулі, заходи із превентивної безпеки;

– «Спільні справи» – підтримка місцевих безпекових ініціатив та сприяння взаємодії між місцевими органами влади, правоохоронцями та громадськістю на місцях. В рамках програми проводяться тренінги з безпеки та превентивних заходів, а також надається підтримка зі створення місцевих партнерств;

– «Спільнота безпеки і партнерство» також спрямована на взаємодію суспільства із поліцією на місцях. В рамках програми проводяться зустрічі місцевих громадських організацій із представниками правоохоронних органів з метою обговорення місцевих проблем у сфері безпеки і відповідно спільний пошук вирішення потенційних загроз та проблем [5, с. 22].

Серед конкретних цільових програм безпеки на місцевому рівні слід назвати проєкти «SafeCity» у Києві, «Безпека і партнерство» у Львові, прифронтові програми «Спільнота безпеки» у Харкові, «Безпечне місто» у Дніпрі.

Столичний проєкт «SafeCity» у своїй основі покликаний забезпечити безпеку у місті за допомогою впровадження сучасних технологій та систем моніторингу. Вони фінансуються із місцевого бюджету, а також залучаються грантові кошти міжнародних партнерів та благодійних організацій.

Проєкт «Безпека і партнерство» у Львові також покликаний покращити взаємодію місцевих мешканців із місцевою владою та правоохоронних органів з темою забезпечення безпеки у місті. Як і у Києві, цей проєкт отримує фінансування з місцевого бюджету, а також залучаються інвестиції іноземних партнерів.

За словами української науковиці С. Безпальчук, ці програми показують як громади отримують різноманітні джерела фінансування з метою забезпечити безпеку своїх громадян на місцях, адже безпека на місцях є складовою національної безпеки. [5, с. 25]

Висновки. Проведене дослідження Стратегії національної безпеки України, а також механізмів забезпечення державної безпекової політики, що впливає із даної Стратегії, дозволило зробити певні висновки.

Реалізація Стратегії національної безпеки є важливим аспектом забезпечення цілеспрямованого та цілісного розвитку держави та її інституцій. Вона сприяє захисту державою її національних інтересів та цілей, визначених цим документом.

Першочергове завдання реалізації безпекової політики на загальнодержавному рівні покладено на Кабінет Міністрів України та профільні міністерства, які формують державні програми оборонного характеру, що покликані покращити рівень обороноздатності країни.

У свою чергу, на локальному рівні територіальні громади здійснюють реалізацію державних оборонних програм у межах своїх громад. Без сумніву безпека держави розпочинається із особистої та колективної відповідальності її громадян.

Ефективні механізми реалізації державної політики у сфері оборони у контексті Стратегії національної безпеки України мають вирішальне значення у захисті від зовнішніх загроз, в тому числі від російської федерації.

Держава здійснює заходи щодо реалізації положень безпекової політики, а саме проводить міжнародні зустрічі, переговори та залучення міжнародних партнерів у процеси консолідації навколо України. Також надсилає офіційні звернення до міжнародних організацій

з вимогами вплинути на війну в Україні, цілеспрямовано засудити і протидіяти російській військовій агресії, з якою вже більше 10 років бореться Україна.

Водночас слід відзначити низку комплексних дій з боку нашої держави у напрямку формування майбутньої нової системи колективної безпеки в Європі та світі. В основі цієї системи лежать фактори унеможливлення будь-яких проявів військової агресії з боку російської федерації. З цією метою наша держава укладає безпекові угоди із провідними державами Європи та світу.

Доведено, що реалізація державної безпекової політики здійснюється її державними інституціями – від Кабінету Міністрів до органів влади на місцях.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 31. Ст. 241.
3. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» : Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. *Офіційний вісник України*. 2020. № 75. Ст. 127. Ст. 2377. Код акта: 100870/2020.
4. Балановський Я. Національна безпека України: сутність і напрямки реалізації. Актуальні дослідження суспільних наук : матеріали X Всеукр. наук. конф., м. Умань, 28 берез. 2024 р. 2024. С. 45–51. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2024-04/МАТЕРІАЛИ%20X%20наукової%20конференції.pdf#page=46>
5. Безпальчук С. І. Державна політика формування безпекового середовища в територіальних громадах України : кваліфікаційна робота : спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». Поліський нац. ун-т, каф. економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління ; наук. кер. Якобчук В. П. Житомир, 2024. 49 с. URL: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/15859>
6. Березовська-Чміль О. Вплив російської військової агресії на політику безпеки у країнах Європи. *Вісник Прикарпатського університету. Серія : Політологія*. 2024. № 17. С. 20–27. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/110/108>.
7. Березовська-Чміль О., Кобець Ю., Міщук М. Управління системою національної безпеки в умовах воєнно-політичного конфлікту. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2021. № 24 (9). С. 70–76. URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1697>
8. Державний бюджет України за 2020 рік. *Державний веб-портал бюджету для громадян*. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2020&budgetType=CONSOLIDATED>
9. Державний бюджет України за 2021 рік. *Державний веб-портал бюджету для громадян*. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2021&budgetType=NATIONAL>
10. Державний бюджет України за 2022 рік. *Державний веб-портал бюджету для громадян*. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2022&budgetType=NATIONAL>
11. Державний бюджет України за 2023 рік. *Державний веб-портал бюджету для громадян*. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2023&budgetType=NATIONAL>
12. Державний бюджет України за 2024 рік. *Державний веб-портал бюджету для громадян*. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=7&year=2024&budgetType=CONSOLIDATED>
13. Ісайко Д. Стратегія забезпечення національної безпеки в Україні.. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2023. № 29. С. 199–201. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb292023289628> (дата звернення: 19.09.2024).
14. Огороднійчук С. Формування державної політики у військовій сфері. *Літописець*. 2024. № 19. С. 212–215. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/40346/1/Огороднійчук%20С.pdf> (дата звернення: 19.09.2024).
15. Переговори про вступ України до ЄС: повний гід у 12 питаннях. *European integration portal*. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/peregovory-pro-vstup-ukrayiny-do-yes-povnyj-gid-u-12-pytannya-i-10-mifih-2/> (дата звернення: 18.09.2024).
16. Проць І. Оборона держави як основна складова національної безпеки України. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : Зб. матеріалів VII Всеукр. науково-практ. конф., м. Львів, 8 груд. Львів, 2023. С. 180–183. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6862/1/Тези_08-12-23__23-01-24.pdf#page=180 (дата звернення: 19.09.2024)

17. Співак М. Стратегія національної безпеки України: порівняльний аналіз. *Publishing House "Baltija Publishing"*. 2022. С. 1049–1056. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6350/13386-1?inline=1>

18. Спільна декларація про підтримку України. Міністерство закордонних справ, 2023. URL: <https://mfa.gov.ua/pitannya-mizhnarodnoyi-bezpeki/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-ukrayini>

19. Чижов Д. Загальна характеристика та юридична регламентація Стратегії національної безпеки України. «*Current methods of improving outdated technologies and methods*»: Матеріали I Міжнар. науково-практ. конф., м. Більбао, 8–10 січ. 2024 р. 2024. С. 197–201. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/11/CURRENT-METHODS-OF-IMPROVING-OUTDATED-TECHNOLOGIES-AND-METHODS.pdf#page=198> (дата звернення: 19.09.2024).

20. Яцино О. Організаційний механізм державного управління у сфері національної безпеки. *Публічне урядування*. 2023. № 1 (34). С. 92–99. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/2685>

References:

1. Konstitutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. (1996, June 28). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine. No 30. St. 141. [in Ukrainian].

2. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy [On national security of Ukraine: Law of Ukraine]. (2018, June 21). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine. No 31. st. 241. [in Ukrainian].

3. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy «Bezpeka liudyny – bezpeka krainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy No 392/2020 [Ukraine's national security strategy «Human security – country security»: Decree of the President of Ukraine No 392/2020]. (2020, September 14). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*. No 75. St. 127. St. 2377. Kod akta No 100870/2020. [in Ukrainian].

4. Balanovskiy Y. (2024). Natsionalna bezpeka Ukrainy: sutnist i napriamky realizacii. [National security of Ukraine: significance and directions of implementation]. *Aktyalni doslidzennia suspilnykh nauk*. 28 berez. 2024. Retrieved from <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2024-04/МАТЕРІАЛІ%20X%20наукової%20конференції.pdf#page=46>. [in Ukrainian].

5. Bezpalchyyk, S. (2024) Derzhavna polityka formyvannya bezpekovogo seredovyschchia v terytorialnykh gromadah ukrainy: kval. robota [State policy of creating a safe environment in territorial communities of Ukraine]. Retrieved from <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/15859> [in Ukrainian].

6. Berezovska-Chmil' O. (2024) Vplyv viyskovoi agresii rosi na polityky bezpeky y krainah Evropy [The impact of Russian military aggression on security policy in European countries]. *Visnyk Prycarpat'skogo universytetu. Seriya: Politologia*. Retrieved from <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/110/108> [in Ukrainian].

7. Berezovska-Chmil', O., Kobec', Y., & Mishchyyk (2021). Upravlinnia sustemoyu nacionalnoi bezpeky v umovah voyenno-politychnogo conflictu [Management of the national security system in the conditions of military and political conflict]. *Grani*. Retrieved from <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1697> [in Ukrainian]

8. Derzavniy budzet Ukraini za 2020 rik. (2020) [State budget of Ukraine for 2020]. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2020&budgetType=CONSOLIDATED> [in Ukrainian]

9. Derzavniy budzet Ukraini za 2021 rik. (2021) [State budget of Ukraine for 2021]. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2021&budgetType=NATIONAL>. [in Ukrainian]

10. Derzavniy budzet Ukraini za 2022 rik. (2022) [State budget of Ukraine for 2022]. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2022&budgetType=NATIONAL>. [in Ukrainian]

11. Derzavniy budzet Ukraini za 2023 rik. (2023) [State budget of Ukraine for 2023]. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2023&budgetType=NATIONAL>. [in Ukrainian]

12. Derzavniy budzet Ukraini za 2024 rik. (2024) [State budget of Ukraine for 2024]. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/?month=7&year=2024&budgetType=CONSOLIDATED> [in Ukrainian]

13. Isayko D (2023). Strategia zabezpechennia natsionalnoi bezpeky v Ukraini. [Strategy for ensuring national security in Ukraine]. *Teortychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia*. Retrieved from <https://doi.org/10.35432/tisb292023289628> [in Ukrainian]

14. Ohorodniychyk S. (2024) Formyvannia derzhavnoi polityky u viyskoviy sferi. [Formation of state policy in the military sphere]. Litopysec. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/40346/1/Огороднійчук%20С.pdf> [in Ukrainian]

15. Perehovory pro vstyp Ukrainy do ES: povniy hid y 12 pytanniah [Negotiations on Ukraine's accession to the EU: a complete guide in 12 questions] Retrieved from <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/peregovory-pro-vstup-ukrayiny-do-yes-povnyj-gid-u-12-pytanniah-i-10-mifah-2/> [in Ukrainian]

16. Proc I. (2023) Oborona derzhavy yak osnovna skladova natsionalnoi bezpeky Ukrainy [State defense as the main component of Ukraine's national security]. Teoretyko-prykladni problemy pravovoho rehyliuvannia v Ukraini. Retrieved from https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6862/1/Тези_08-12-23__23-01-24.pdf#page=180 [in Ukrainian].

17. Spivak M (2022) Strategii natsionalnoi bezpeky Ukrainu: porivnialnyi analiz [National security strategies of Ukraine: a comparative analysis]. Publishing House "Baltija Publishing". Retrieved from <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6350/13386-1?inline=1> [in Ukrainian].

18. Spilna deklaracia pro pidtrymky Ukrainy (2023). [Joint declaration on support for Ukraine]. Foreign Office of Ukraine. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/pitannya-mizhnarodnoyi-bezpeki/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-ukrayini> [in Ukrainian].

19. Chyzhov D. (2024) Zagalna harakterystyka ta urydychna rehlamentacia Strategii natsionalnoi bezpeky Ukraini. [General characteristics and legal regulation of the National Security Strategy of Ukraine]. «Current methods of improving outdated technologies and methods». Retrieved from <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/11/CURRENT-METHODS-OF-IMPROVING-OUTDATED-TECHNOLOGIES-AND-METHODS.pdf#page=198> [in Ukrainian].

20. Yatsino O. (2023) Orhanizaciyniy mehanizm derzavnogo upravlinnia y sferi natsionalnoi bezpeky [Organizational mechanism of state administration in the field of national security]. Pyblichne yriadyvannia, Retrieved from <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/2685> [in Ukrainian].

Mykola Gnatyshyn. Mechanisms for the implementation of the state security policy in the context of the National security strategy of Ukraine

The article defines that security is an integral component of the existence and full functioning of the state, ensuring its independence and inviolability of its territory.

The main mechanisms of implementation of the state policy in the field of security, arising from the National Security Strategy of Ukraine, are analyzed. It was determined that the national security of Ukraine, according to its Strategy, is based on interrelated principles – interaction, deterrence and stability. It has been proven that after the full-scale invasion of Russia on the territory of Ukraine, national security and defense became the number 1 priority for the state.

Accordingly, Ukraine pursues a clear international policy aimed at consolidating the international community around our state and putting pressure on the aggressor. Also carries out measures to conclude multilateral agreements, negotiations with international organizations for the purpose of accession, in accordance with the national interests of Ukraine.

Implementation of the National Security Strategy of Ukraine is an important aspect of ensuring purposeful and integral development of the state and its institutions.

Key words: security, national security, National Security Strategy of Ukraine.

Відомості про автора:

Микола Гнатишин – аспірант кафедри політичних інститутів та процесів, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.